

XVI OGÓLNOPOLSKIE FORUM KOBIET LUTERAŃSKICH

Warszawa, 28-30. 09. 2007 r.

Aldona Karska

ORDYNACJA KOBIET W KOŚCIOŁACH ŚWIATOWEJ FEDERACJI LUTERAŃSKIEJ

Rok temu, podczas otwarcia XV Forum Kobiet Luterańskich, bp Mieczysław Cieślak przekazując pozdrowienia Biskupa Kościoła – ks. Janusza Jaguckiego, przekazał też jego prośbę, aby Forum zajęło stanowisko wobec kwestii ordynacji kobiet w naszym Kościele.

Uczestniczki Forum wyraziły radość z powodu zainteresowania się władz kościoła kwestią ordynacji kobiet, jako że od wielu lat temat ten jest jakby odsuwany na bok. Jednocześnie jednak przypomniano, że w latach ubiegłych podczas obrad Forum wielokrotnie była poruszana kwestia ordynacji kobiet, co miało swój wyraz w dokumentach końcowych Forum w roku 1992, 1995, 1997, 1999, 2002.

Ubiegłoroczne Forum przygotowane zostało do innego tematu - „Wszystko ma swój czas...”. Rozpoczęcie dyskusji nt ordynacji kobiet byłoby niewłaściwe w stosunku do tych osób, które przybyły na ten konkretny, zaplanowany temat, a także nie byłoby w porządku do tych, które przyjechałyby celowo dlatego, że interesuje ich temat ordynacji kobiet.

Forum upoważniło jednak Komisję Synodalną Kobiet i grupę uczestniczek do przygotowania odpowiedzi księdzu Biskupowi. Grupa ta zebrała się 16 października 2006 r. i sporządziła stosowne pismo, które zostało przekazane Biskupowi Kościoła i Radzie Synodalnej.

Komisja Synodalna Kobiet zdecydowała również, że tematem Ogólnopolskiego Forum Kobiet Luterańskich 2007 będzie „**Za i przeciw ordynacji kobiet**”.

Moje przedmówczynie poruszyły tematy, które przybliżyły nam urząd duchownego w naszym luterańskim rozumieniu i przytoczyły podnoszone zwolenników i przeciwników argumenty za i przeciw ordynacji kobiet.

Warto jednak przypomnieć co na temat ordynacji mówi pragmatyka służbowa i prawo wewnętrzne naszego Kościoła.

Pragmatyka Służbowa Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego § 6 ust.2:

Kościół E-A w RP uznaje jeden urząd duchowny, który posiada trzy posługi o nazwach:

- Biskup
- Prezbiter (ksiądz)
- Diakon

§ 6 ust.3: Z ustanowienia Bożego Kościół powołuje do każdej z trzech posług urzędu duchownego przez osobne wyświęcenie (**ordynację**).

Wyświęcenia dokonuje się przez przywołanie Ducha Świętego, modlitwę poświęcającą i nałożenie rąk. Powołanie to jest przekazaniem sukcesji apostoelskiej.

Zasadnicze Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP:

§ 18 ust. 2:

Do posługi Prezbitera (Księdza) w Kościele mogą być powołani przez wyświęcenie (ordynację) mężczyźni, którzy:

- 1) należą do kościoła i wyznającego jego zasady,
- 2) posiadają obywatelstwo polskie,
- 3) cieszą się nieposzlakowaną opinią,
- 4) wykazują się dobrym stanem zdrowia psychicznego i fizycznego,
- 5) ukończyli akademickie studia teologiczne przepisane Pragmatyką Służbowa Kościoła,
- 6) zdali egzamin kościelny „*pro venia concionandi*” prze Kościelna Komisją Egzaminacyjną.

§18 ust. 3:

Do posługi Diakon mogą być powołane przez wyświęcenie (ordynację) osoby (mężczyźni lub kobiety), które spełniają:

- 1) wymogi określone w ust. 2 p. 1-4 niniejszego paragrafu,
- 2) wykazują się przygotowaniem i kompetencjami do służby, którą mają pełnić,

- 3) zdały odpowiedni egzamin przed Kościelną Komisją Egzaminacyjną

Ponieważ temat tego referatu brzmi „Ordynacja Kobiet w kościołach Światowej Federacji Luterńskiej” wyjaśnię co to takiego Światowa Federacja Luterńska:

Światowa Federacja Luterńska powstała w Lund w 1947 r., była niejako kontynuacją istniejących już od XIX w. konwentów, konfederacji luterńskich, które miały na celu dążenia zmierzające do ściślejszej współpracy w dziedzinie teologii i pomocy wzajemnej. ŚFL określiła się w Lund jako „dobrowolne stowarzyszenie kościołów”. Dzisiaj skupia zdecydowaną większość kościołów pielęgnujących tradycję luterńską

Pierwsze ordynacje kobiet w kościołach luterńskich miały miejsce w czasie II wojny światowej i bezpośrednio po wojnie. Choć dyskusje o dopuszczeniu kobiet do urzędu duchownego toczyły się już od początku wieku XX. Pierwsza kobieta w Niemczech ukończyła studia teologiczne w 1908 r. – bez szans na jakieś funkcje w Kościele (w Niemczech dopiero w 1930 r. kobiety z wykształceniem teologicznym dopuszczono do funkcji pomocniczych w parafiach), w Finlandii pierwsza kobieta skończyła teologię w 1913 r. W Polsce przed II wojną światową studia teologiczne na UW ukończyły dwie kobiety; Irena Goller (*ob. Heintze*) i Gerwinówna (*imienia nie znam, zmarła w młodym wieku*)

W drugiej połowie lat 70. Światowa Federacja Luterńska uznała kwestię kobiet w urzędach i posługach kościelnych za priorytetową i od tego czasu temat ten jest ciągle na obradach kolejnych Zgromadzeń Ogólnych.

VI Zgromadzenie Ogólne ŚWIATOWEJ FEDERACJI LUTERAŃSKIEJ Dar-es-Salaam, w Tanzanii - 1977

- **Pierwsza próba sformułowania teologicznej podstawy partnerstwa kobiet i mężczyzn** (*Rdz 1,27: I stworzył Bóg człowieka na obraz swój. Na obraz Boga stworzył go. Jako mężczyznę i niewiastę stworzył ich. ; Ga 3,28: Nie masz Żyda ani Greka, nie masz niewolnika ani wolnego, nie masz mężczyzny ani kobiety; albowiem wy wszyscy jedno jesteście w Jezusie Chrystusie*)
- Stwierdzono: *Urzeczywistnienie nowej wspólnoty, w której mężczyźni i kobiety mają równe prawa i równą godność winno mieć dla Kościołów członkowskich ŚFL wielkie znaczenie*

VII Zgromadzenie Ogólne ŚWIATOWEJ FEDERACJI LUTERAŃSKIEJ Budapeszt (Węgry), 1984

- Przyjęto formułę zapewniającą wzrost procentowy kobiet-delegatów podczas kolejnych Zgromadzeń Ogólnych
- Zaapelowano do Kościołów nie praktykujących ordynacji kobiet, aby podjęty w tej sprawie konstruktywne kroki

VIII Zgromadzenie Ogólne ŚWIATOWEJ FEDERACJI LUTERAŃSKIEJ Kurytyba (Brazylia), 1990

- Zobowiązano kościoły członkowskie do: *opracowania planu, który wyrażałby w pełni równouprawnienie mężczyzn i kobiet w życiu Kościoła, i stworzenia mechanizmów, które wprowadziłyby kobiety do wszystkich sektorów życia kościelnego.*
- Zobowiązano do podejmowania inicjatyw, które utorowałyby *kobietom drogę do ordynowanego urzędu we wszystkich naszych Kościołach członkowskich*
- Domagano się aby: *Kościoły członkowskie, które ordynują kobiety, ustaliły kryteria, które zapewnią im równe możliwości w sprawowaniu służby i porównywalne świadczenia*

**IX Zgromadzenie Ogólne ŚWIATOWEJ FEDERACJI LUTERAŃSKIEJ
Hongkong, 1997**

- W specjalnej uchwale potwierdzono zobowiązania z Kurytyby
- Zaapelowano do Kościołów członkowskich, aby stworzyły kobietom lepsze możliwości uzyskania wykształcenia teologicznego i dojścia do ordynacji

**X Zgromadzenie Ogólne ŚWIATOWEJ FEDERACJI LUTERAŃSKIEJ
Winnipeg (Kanada), 2003**

- Podsumowano, że wzrasta uczestnictwo kobiet Zgromadzeniach Ogólnych ŚFL: 32% w Budapeszcie, 43% w Kurytybie, 49% w Honkongu
- Obecnie w decyzyjnych władzach ŚFL 50% stanowią kobiety, a więc nie jest to już zwykłe uczestnictwo, ale działanie

**ŚWIATOWA FEDERACJA LUTERAŃSKA ZRZESZA
140 Kościołów na całym świecie,
które mają łącznie
66 681 599 członków**

Na całym świecie zarejestrowanych jest 70 200 399 luteranów, ale 3 518 800 osób jest członkami Kościołów luterzańskich poza Światową Federacją Luterzańską

Liczba członków kościołów luterzańskich zrzeszonych w ŚFL na poszczególnych kontynentach:

AFRYKA	-15 202 823
AZJA	- 8 174 160
EUROPA	- 37 429 405
AMERYKA ŁACIŃSKA I KARAIBY	- 841 760
AMERYKA PÓŁNOCNA	- 5 033 451

AFRYKA

Na **30 Kościołów luterzańskich** w Afryce w 12 nie ordynuje się kobiet

W ogóle nie ma ordynacji w Kościołach luterzańskich w takich krajach jak:
Botswana, Erytreja, Ghana, Kamerun, Madagaskar, Malawi, Mozambik;

W Kenii, Nigerii, Senegal, Afryce Południowej są dwa lub więcej Kościoły luterzańskie i w jednym jest ordynacja kobiet a w drugim nie ma.

Etiopia, Angola, Kongo, Liberia, Namibia, Ruanda, Zambia, Sierra Leone, Zimbabwe, Tanzania, Togo, Czad, Republika Środkowej Afryki dopuszczają ordynację kobiet

AZJA

- Na **46 kościołów luterzańskie** w Azji w 17 nie ordynuje się kobiet
- W każdym z 16 krajów azjatyckich, których kościoły luterzańskie mają swoje przedstawicielstwo w ŚFL jest kilka kościołów luterzańskich
- Niektóre z nich dopuszczają ordynację kobiet inne nie
- Na 10 kościołów w Indiach tylko 3 nie ordynują kobiet
- Kobiety są ordynowane m.in.: w Indiach, Indonezji, Malazji, Nepalu, Tajwanie

EUROPA

- W Europie są **44 Kościoły luterzańskie** zrzeszone w ŚFL
- **38** Kościołów luterzańskich w Europie dopuszcza ordynację kobiet

W EUROPIE TYLKO 6 (13,6%) LUTERAŃSKICH KOŚCIOŁÓW ZRZESZONYCH W ŚFL NIE ORDYNUJE KOBIEC

- Kościół Ewangelicko-Augsburski w Polsce (75 000 członków)
- Słowacki Ewangelicko-Luterński Kościół Augsburskiego Wyznania w byłej Jugosławii (Serbia – 49 500 członków)
- Łotewski Kościół Luterński (ordynował kobiety w 1975 r) – (250 000 członków)
- Ewangelicko-Luterński Kościół w Rosji i innych dawnych republikach (75 000 członków)
- Madagaskarski Protestantcki Kościół we Francji (10 000 członków)
- Ewangelicko-Luterński Kościół Litwy (21 000 członków)

AMERYKA ŁACIŃSKA I KARAIBY

- Tylko 2 kościoły luterzańskie nie dopuszczają ordynacji Kobiet: W Boliwii i Chile
- W ŚFL zarejestrowanych jest 16 kościołów luterzańskich

AMERYKA PÓLNOCNA

- Kościoły Luterzańskie USA i Kanady, które są zrzeszone w ŚFL dopuszczają ordynację kobiet

Kobiety w ponad stu kościołach nie tylko są ordynowane na duchownych w swoich kościołach, ale dochodzą do najwyższych stanowisk w kościele

Już 25 kobiet jest biskupami

- W Niemczech – 3
- W Norwegii – 3
- W Danii – 2
- W Szwecji – 2
- Holandii – 1
- Indie – 2
- Kanada – 3
- USA – 8
- Nikaragua - 1

Jak to wygląda w krajach, w których ordynacja kobiet jest praktykowana

(kilka przykładów):

DANIA

Luteranie	– 4 541 650
Katolicy	- 32 367
Baptyści	- 5 641
Muzułmanie	- 84 000
Świadkowie Jehowy	- 16 329

- W kościele pracuje 1 950 księży
- Pierwszą kobietę ordynowano w 1947 r.
- Co trzeci ksiądz to kobieta
- W kościele jest 12 biskupów, w tym 2 kobiety

SŁOWACJA

- Kościół Ewangelicki Augsburskiego Wyznania liczy 372 858 członków (zatrudnionych 347 księży)
- **Pierwsza kobieta** była ordynowana w 1951 r. – **Daria Bancikova** – urodzona w 1922 roku, studia ukończyła w 1945 r. w Bratysławie z wyróżnieniem, ale dopiero 24. 04 1951 r. Generalny Konwent w Martinie zatwierdził „Statut EKAW o ordynacji kobiet i ich powołaniu na urząd duchownego”. 15. 07. 1951 r. wraz z 8 kolegami z wydziału została ordynowana w Tisowcu (Część absolwentów teologii odmówiła przyjęcia ordynacji wspólnie z kobietą i byli oni ordynowani w innym terminie!). początkowo kobiety mogły być tylko wikariuszami, dopiero ograniczenie to zniesiono w 1972 r. w 1973 r. Bancikova objęła samodzielnie parafię w Wielkim Lomie i tam pozostała do emerytury. Przeżyła okres prześladowań duchownych w Czechosłowacji, proces polityczny, więzienie w Bańskiej Bystrzycy, Pradze i Pardubicach w l. 1962-63. zmarła w 1999 r. *(informacje otrzymałam od Danieli Horinkovej)*
- Obecnie w kościele pracują 132 ordynowane kobiety i stanowią one 38% wszystkich księży luteranickich Słowacji.

KANADA

- Ewangelicko-Luterański kościół Kanady ma 174 555 członków
- 620 zbory
- Kobiety ordynowane są w Kanadzie od 1976 r.
- Wśród 852 księży 144 to kobiety (17%)
- 3 kobiety są biskupami

WIELKA BRYTANIA

Większość kościołów luteranickich w Wielkiej Brytanii to filie zagraniczne kościołów w Szwecji, Norwegii, Finlandii. Podlegają one swoim macierzystym Kościołom w tych krajach.

Na terenie Wielkiej Brytanii mieszka ok. 24 000 luteranów, część z nich - ok. **2400** należy to Kościoła Luterańskiego w Wielkiej Brytanii, którego biskupem jest Ks. Walter Jagucki. Kościół ten jest członkiem ŚFL. Pracuje tu 12 czynnych księży, w tym **3 kobiety**. Wszystkie ordynowane przez bp Waltera Jaguckiego.

Ordynacje kobiet są praktykowane od l. 80

FINLANDIA

Luteranie	– 4 384 442
Prawosławni	– 57 000
Katolicy	- 7 900
Muzułmanie	– 30 000
Świadkowie Jehowy	– 19 000

- Kobiety są ordynowane od **1986 r.**
- Obecnie w parafiach pracuje **2197 księży**, a w tym **748 ordynowanych kobiet (34%)**

W ostatnim czasie podsumowano 20 letni okres dopuszczania kobiet do ordynacji w Finlandii i stwierdzono, że:

- Pierwsza kobieta ukończyła studia teologiczne w Finlandii w 1913 r.
- pierwsze próby wprowadzenia możliwości ordynacji kobiet w Fińskim kościele na obradach Synodu były już w l. 1963 i 1976 – skończyły się niepowodzeniem
- dopiero w 1984 roku Synod wprowadził dopuszczenie kobiet do ordynacji w fińskim Kościele luteranickim
- w 1986 r. – pierwsze ordynacje kobiet w kościele fińskim
- w 1990 r. – Synod dopuszcza możliwość dopuszczenia kobiet do urzędu biskupa
- nadal 2% księży w kościele fińskim jest przeciwna dopuszczaniu kobiet do ordynacji, zdarzył się incydent, że ksiądz zbojkotował nabożeństwo, że względu na współudział kobiety – pastora
- kobiety stanowią dziś 34% wszystkich pastorów w Finlandii, najwięcej z nich pracuje duszpasterstwem szpitalnym i rodzinnym

AUSTRIA

- Kościół Ewangelicki Augsburskiego Wyznania w Austrii liczy 326 117 członków
- Jest 211 parafii
- W kościele pracuje 267 księży, w **tym 64 kobiety (24%)**

NIEMCY

- Kościół ewangelicki ma 25 630 000 członków, kościół rzymskokatolicki liczy blisko 26 mln członków
- wśród 14 680 księży są 3 792 kobiety
- 3 kobiety są biskupami

SZWECJA

- 7 mln luteranów
- 1823 parafie
- 5583 ordynowanych księży (kobiet i mężczyzn, łącznie z emerytami)
- W 1958 r. Synod Kościoła Lutherańskiego w Szwecji dopuścił kobiety do ordynacji
- Ordynowano 1800 kobiet (32,2%)
- Wśród 963 proboszczów 203 to kobiety

Na zakończenie warto przypomnieć, że ŚFL poszczególnym kościołom członkowskim niczego **nie nakazuje, lecz zaleca**.

Wieloletnie prace, analizowanie aspektów teologicznych przez wybitnych teologów na całym świecie przez ok. 100 lat wykluczyły przeszkody teologiczne do dopuszczenia kobiet do ordynacji w rozumieniu teologii ewangelickiej. Polscy duchowni byli obecni przy ordynacjach kobiet zagranicą, uczestniczą w nabożeństwach odprawianych przez kobiety-księży, uznają wspólnotę ołtarza i ambony z kościołami ewangelicko-reformowanym i ewangelicko-metodystycznym, które dopuszczają kobiety do ordynacji. Odmawianie ordynacji polskim teolożkom jest pewną niekonsekwencją.

(Dane liczbowe pochodzą z danych statystycznych ŚFL publikowane na koniec roku 2006, oraz ze stron internetowych poszczególnych kościołów oraz z korespondencji z tymi kościołami)